

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ЗАКЛАДАМИ

Шкурупат А. В.*

*кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри біології людини та імунології,
Херсонський державний університет,
м. Херсон, Україна*

Дишлик В. М.

*учитель історії,
Херсонський багатoproфільний ліцей № 20
Херсонської міської ради,
м. Херсон, Україна*

**АСИНХРОННИЙ РЕЖИМ НАВЧАННЯ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

У зв'язку із військовою агресією росії проти України традиційне навчання є неможливим в багатьох містах України. Тому навчальні заклади змушені були перейти на дистанційне навчання. Дистанційне навчання можливо у двох форматах – синхронному та асинхронному. Запровадження дистанційного навчання в освіту почалося масово під час пандемії Covid-19 [3-7]. Тоді ж було апробовано та впроваджено багато засобів та методів дистанційного навчання. Проте, під час воєнного стану перед освітніми закладами постали нові серйозні виклики – повітряна небезпека, відсутність зв'язку та електрики, психічний стан учасників освітнього процесу. Через це не завжди можлива одночасна взаємодія учасників освітнього процесу, виникає необхідність запровадження в освітній процес методів асинхронного дистанційного навчання.

Дистанційне навчання під час пандемії Covid-19 мало суттєві відмінності від дистанційного навчання під час воєнного стану. Під час пандемії більшість студентів мали можливість підключатися до онлайн занять, контрольні заходи проходили в аудиторіях в очній взаємодії. Під час воєнного стану для частини територій України є неможливими очні зустрічі між учасниками освітнього процесу через активні бойові дії, руйнування навчальних закладів та повітряну небезпеку. Окрім того, одночасна взаємодія учасників освітнього процесу також може бути неможливою через аварійні та планові відключення електрики. Згідно даних Міністерства освіти і науки України, внаслідок обстрілів росією 3798 закладів освіти зазнало шкоди, 365 – повністю зруйновано [1].

Синхронний режим дистанційного навчання передбачає одночасне перебування учасників освітнього процесу на заняття за допомогою засобів відеозв'язку. Асинхронний режим дистанційного навчання передбачає вивчення навчального матеріалу у зручний для здобувача освіти час. Кожен з цих режимів має свої переваги та недоліки. Однією із провідних переваг асинхронного режиму навчання є гнучкість. Здобувачі освіти можуть вивчати навчальний матеріал тоді, коли в них є можливість. Також до переваг

* © Шкурупат А. В., Дишлик В. М.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ЗАКЛАДАМИ

асинхронного навчання відноситься індивідуальність – кожен здобувач може обрати зручний для себе темп навчання. Асинхронний режим передбачає врахування непередбачуваних обставин та є лабільним та адаптивним до форс-мажорних обставин [2; 5].

Синхронний режим дистанційного навчання має наступні переваги. В першу чергу, це – взаємодія учасників освітнього процесу в реальному часі та миттєвий зворотній зв'язок. В синхронному режимі навчання легше застосовувати групові методи роботи, які розвивають почуття спільноти та приналежності до групи. Також, при синхронному навчанні є необхідністю дотримуватися розкладу [4; 7].

Недоліками асинхронного режиму навчання є суттєве зменшення спілкування між учасниками освітнього процесу та поява відчуття ізоляції. Навчання в асинхронному режимі через відсутність розкладу вимагає великих зусиль щодо самоорганізації та самодисципліни. За дослідженнями Cho, Heron, 2015, ті здобувачі, що мали схильність до прокрастинації під час синхронного навчання, мали більше труднощів при навчанні в асинхронному режимі, оскільки не могли ефективно керувати своїм часом [2].

Щодо недоліків синхронного навчання, то наявність стабільного розкладу може бути не тільки перевагою, а і недоліком, оскільки через відсутність технічних можливостей учасники освітнього процесу можуть не долучитися до синхронних взаємодій. Дослідження синхронного та асинхронного навчання показали, що в різних ситуаціях може мати ефективність к одне, так і інше. Асинхронний режим навчання підходив тим здобувачам, що мають напружений графік, технічні складнощі. Окрім того, обговорення тем в асинхронному навчанні здобувачами було більш аргументоване та ґрунтовне, так як здобувачі мали час подумати та опрацювати відповіді на питання. Проте, синхронне навчання сприяв виникненню імпровізованих дискусій. В дослідженнях було показано, що на ефективність навчання впливав не режим навчання, а змістовне наповнення навчального предмету.

За попередніми дослідженнями [8] було продемонстроване, що комбінування синхронного та асинхронного режиму навчання є вдалим. Заняття проводиться синхронно, але після заняття для здобувачів доступний запис та матеріали до заняття. При такій комбінації здобувачі, що не мали можливості приєднатися до заняття в синхронному режимі, мають змогу переглянути матеріал відеолекції та виконати завдання в зручному для них режимі. Але проведення синхронного заняття є необхідним для тих здобувачів, що не вміють керувати власним часом та погану самоорганізацію, мають відчуття соціальної ізоляції.

Отже, навчання в умовах воєнного асу може проводитися в дистанційному форматі в двох режимах – синхронному та асинхронному. Поєднання цих двох режимів зменшує недоліки кожного режиму окремо, робить систему навчання гнучкою, адаптивною, і, водночас, підтримує тих здобувачів, що мають проблеми із самоорганізацією та відчуттям соціальної ізоляції.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ ЗАКЛАДАМИ

ЛІТЕРАТУРА:

1. 7 мільйонів дітей війни в Україні, 2024 – 7 мільйонів дітей війни в Україні. (2024). URL: <https://saveschools.in.ua/>.
2. Cho, Moon-Heumeron, & H Michele. Self-regulated learning: the role of motivation, emotion, and use of learning strategies in students' learning experiences in a self-paced online mathematics course. *Distance Education*, 36, 2015. Doi: 10.1080/01587919.2015.1019963.
3. Sadigov, R., Yıldırım, E., Kocaçınar, B. et al. Deep learning-based user experience evaluation in distance learning. *Cluster Comput* 27, 2024, 443–455. doi: 10.1007/s10586-022-03918-3.
4. Shkuropat A. V., Golovchenko I. V., & Rudyshyn S. D. Структура навчальної мотивації учнів старших класів. *Pedagogical Sciences: Theory and Practice*, 2021, 3: 19–26.
5. Блощинський І. Г. Сутність та зміст поняття «дистанційне навчання» в зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, 2015, 3. С. 1–20.
6. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: монографія. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня». 2020. 409 с.
7. Пилаєва Т. В. До розуміння поняття «дистанційна освіта». *Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у ХХІ ст.*: зб. тез наук. робіт учасників міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 29–30 січня 2016 р.). Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2016, С. 82–84. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/12644>.
8. Шкурпат, А. Ефективність асинхронного режиму дистанційного навчання студентів-біологів в умовах воєнного стану. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. 2024. (3). С. 96–102.

Штацький М. П.*

магістрант,
КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»,
начальник відділу освіти, культури, сім'ї, молоді та спорту,
Виконавчий комітет Бехтерської сільської ради
Скадовського району Херсонської області,
м. Херсон, Україна

Гончар М. В.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки й менеджменту освіти,
КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»,
м. Херсон, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне російське вторгнення, введення воєнного стану на всій території України суттєво вплинули на функціонування освітньої системи у територіальних громадах. Багато закладів освіти

* © Штацький М. П., Гончар М. В.